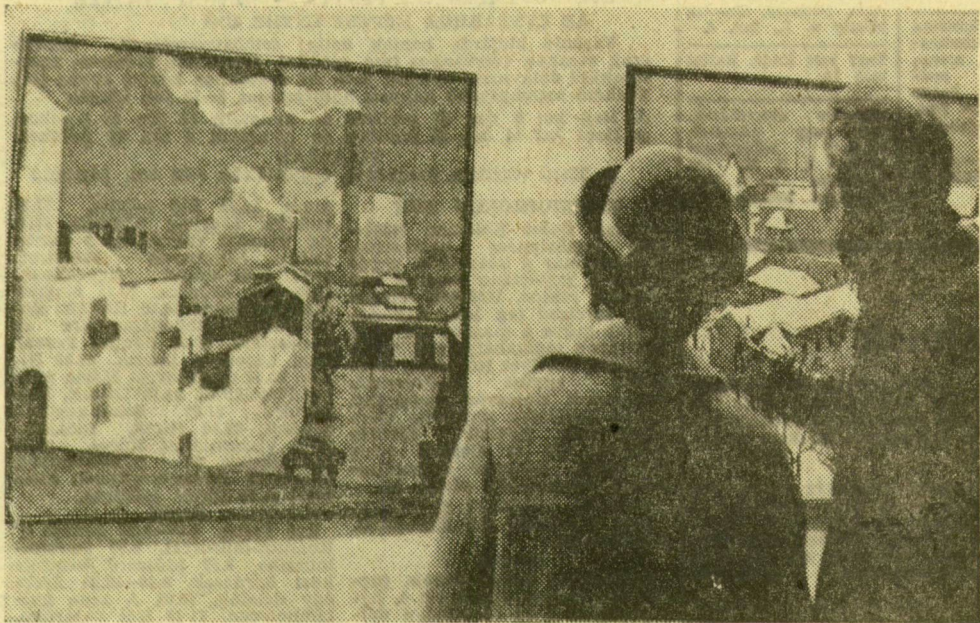

Odesszai képzőművészek kiállítása

Somogyi Károlyné felvétele

Részlet az odesszai művészek kiállításából

Szeged testvérvárosának, Odesszának képző- és iparművészei küldték el műveiket városunkba — köszönésként és bemutatkozásként. A Hős Város festőinek, szobrászainak, díszlettervezőinek, keramikusainak munkáiból tegnap, csütörtökön este 6 órakor a Móra Ferenc Múzeum Horváth Mihály utcai képtárában nyílt kiállítás. A tárlatnyitó vendégeit Szelesi Zoltán művészettörténész köszöntötte, majd dr. Biczó György, a Szeged m. j. városi tanács vb elnöke mondott beszédet. Hangsúlyozta: a művészek kapcsolata fontos részét képezi a sok százból font barátságoknak, s elmélyíti, kiszélesíti azt. Örömmel jelentette be, hogy az első ízben megrendezett odesszai tárlat viszonzásaként a szegedi képzőművészek alkotásaiból nyílik kiállítás Odesszában 1970. április 4-én.

*

Ha kicsit megkésve, jó két héttel a tervezett idő-

pont után, de mégis megnyílt az odesszai képzőművészek tárlata. Talán még jó is volt ez a dátumeltolódás. Egyrészt „előismeretek” szerezhettünk az időközben itt járt odesszai képzőművészekről, másrészt pedig — érezhetően, tanúsíthatóan — megnőtt az amúgysem kicsi érdeklődés.

A képtár két szintjének látnivalói joggal nyitják a szokásosnál tágabbra a szemeket: meglepetésnek számít mind kalandos úton — holmi adminisztrációs hibák miatt a vártnál később — Szegedre utaztatott anyag műfaji változatossága éppúgy, mint az egyes műfajokat képviselő legjobb darabok.

Ami a táblaképeket illeti, ezek szerzői közül elsőként a nemrég akadémikusává választott Sz. M. Bozsik érdemel említést. Női arc-

képe és *Csendélete* egyaránt a *Szárján* fémjelezte — erős színekkel, nagy folttokkal dolgozó — iskola megújulását mutatja. G. Z. Krizsevszkij ugyancsak az ismert úton halad, ám *A régi Tallin* című képéből a hajdan volt németalföldiek józan epikája villan elő. A már említett, mind konstrukciójukban, mind árnyalataikban erőteljes képek sorából még egy igen érdekes munka válik ki: Gy. M. Frumina Este című képe, amely érzékeny vonalakkal, egymásba olvadó, tompa színekkel idézi fel a mostanában felfedezett magyar szecessziót.

Ha közérthetőbben is, de hasonló művészi színvonalon „szólnak” az odesszai grafikák. D. J. Bekker linómetszetei például, amelyek pontos vonaljai a népiet mozgalmas jeleneteit idézik; I. J. Senker munkái pedig a groteszk fekete-fehér „megvalósítására” adnak igen tehetséges példát.

Minden bizonnyal sokan ámulnak majd el az iparművészek malahit-, ezüst-, borostyán- és korallmunkáin is, nem beszélve a remekbe készült himzésekről, kerámiákról.

Az odesszai tárlat konklúziója tehát: szívesen „kivárt”, érdeklődéssel fogadt meg a nézők.

A. L.

A kollégiumi mozgalom jubileuma

A Magyar Pedagógiai Társaság középiskolai kollégiumi nevelési szakosztálya — a szocialista kollégiumi mozgalom tízéves jubileuma alkalmából — csütörtökön ünnepi ülést rendezett a Pedagógusok Szakszervezetének székházában. Dr. Simon Gyula, a Pedagógiai Társaság főtákarának megnyitóját után dr. Fekete József, a Művelődési Minisztérium közoktatási főosztályának vezetője ünnepi megemlékezésében kiemelte: a szocialista kollégiumok a legdinamikusabb, a társadalmi törekvéseket tükröző, a munkás- és parasztszármazású fiatalok nevelése érdekében már eddig is felbecsülhetetlen érdemeket szerzett intézmények.

Nemzetközi konferencia a gyermekek jogairól

Csütörtökön Budapesten, a SZOT Szállóban megkezdte tanácskozását a gyermeki jogok nemzetközi konferenciája. A négynapos találkozót a DIVSZ mellett működő gyermek- és serdülőkor mozgalma nemzetközi bizottsága rendezte, alkalmat adva a világ minden tájáról összegyűlt pedagógusoknak és ifjúsági vezetőknek, hogy kicseréljék tapasztalataikat.

Szabó Ferencnek, a Magyar Úttörők Szövetsége főtákarának üdvözlő szavai után piros nyakkendőű úttörők kedveskedtek virággal a harminc ország negyven gyermekszervezetét képviselő delegátusoknak, majd Michel Jouet, a Demokratikus Ifjúsági Világszövetség főtákarára vázolta a konferencia előtt álló feladatokat. Ehhez a munkához kívánt sok sikert dr. Orbán László, a művelődésiügyi miniszter első helyettese, aki beszédében a többi között hangsúlyozta:

— Egy társadalmi rendszer jellegét, erkölcsét a gyermekekhez való viszony, a gyermekek élete, sorsa mutatja. Nem véletlen, hogy országunk a felszabadulás előtt a szapora csecsemőhalál országa volt, hogy a gyermekeinket tizedelő tüdőbajt magyar betegségnak hívták, és hogy a „nemzeti nyomor” béklyóba kötötte gyermekeink testi-szellemi fejlődését. Ma — erről vendégeink is meggyőződhetnek — a legifjabb generáció élete, sorsa azt tükrözi, hogy társadalmunk gyermekszertető társadalom.

Az ünnepélyes megnyitót követő plenáris ülésen elsőként dr. Prandler Árpádnak, a Magyar Jogász Szövetség főtákarának az előadása hangzott el az ENSZ gyermeki jogok nyilatkozatának jelentőségéről. A nyilatkozatban foglaltak érvényesülését elsősorban saját társadalmi gyakorlatunk szemszögéből vizsgálta, majd a továbbiakban kiemelte:

— A gyermeki jogok deklarációjának érvényre juttatását a világ nagyon sok pontján akadályozza az imperializmus, a neokolonializmus, a diszkriminációs politika.

Georges Doussin, a francia Vaillant Szövetség főtákarára a gyermek- és serdülőkor mozgalmaik időszerű kérdéseiről beszélt.

Válaszol az illetékes

Megvan a gázóra

Bonyodalmas gázügyről írtunk november 12-i számunk Gyorsposta rovatában. Matolcsi Gyuláné (Kossuth Lajos sugárút 81. sz.) azt panaszkolta ugyanis fel, hogy augusztus vége óta nem szerelték fel a gázórát.

A Délalföldi Gázgyártó és Szolgáltató Vállalat az *Ora és az idő* címmel megjelent panaszra levelben válaszolt. Ebből kitűnik, hogy szerintünk is jogos volt Matol-

csiné reklamációja, mert az építőipari ktsz már szeptember 4-én közölte a vállalattal, hogy nekifoghatnak az óra felszerelésének. Az illetékes ügyintéző hibája volt, hogy csak két hónap múlva: november 9-én szerelték fel az órát. A válaszlapon foglaltak szerint azokat, akik a mulasztást elkövették, felelősségre vonták.

Partfürdő vagy lakás?

Félbehagyták a partfürdői építkezést a Csongrád megyei Állami Építőipari Vállalat dolgozói — ráttuk fel november 2-i számunkban. *Munka helyett „falaznak”* — mondta címében a kis cikk, hiszen egyetlen embert sem lehet látni a még 1968 januárjában elvállalt építkezésen.

A Csongrád megyei Állami Vállalat dolgozóinak más a véleménye. Levelükben írják, hogy a kabinsor és az étterem építésénél is fontosabbnak tartják a lakásépítést. Mivel télvíz idején nincs túl nagy szükség a partfürdőre, Tarjánban viszont lakást kell átadni — inkább ez utóbbit vállalták. A vállalat 1968-ban azzal a feltétellel vállalta el a kivitelezést, hogy a munkahelyet változóterületnek tekinti, s mindig a rendelkezésre álló szabad kapacitástól függően dolgozik a strandon. Arra is hivatkoznak, hogy nekik sem gazdaságos egy ilyen volumenű munka elvégzését évekig elnyújtani,

de kénytelenek voltak fontossági sorrendet is fölállítani. Azon pedig előrébb van a tarjáni lakásépítés. Ennek ellenére mindent megtesznek annak érdekében, hogy a jövő nyári strandszezonra minden kész legyen.

Reméljük, így is lesz, hiszen egy háromméves késés, Tarján ide, Tarján oda — mégiscsak sok lenne.

filmjei - a hét filmjei - a hét

Sziget a szárazföldön

Az idei pécsi filmszemle vitájában Vitányi Iván pályakezdő rendezőink munkásságát elemezve egyebek között szóvá tette, hogy bizonyos ismétlődés jelentkezik ezekben a filmekben; a közönség gyakran azt hiszi, egyazon mű különböző variációit látja. Később — ehhez a gondolathoz csatlakozva — Kovács András az egész magyar filmművészetre vonatkoztatva hangoztatta egy új filmondat megkezdésének fontosságát. Való igaz, filmjeink, s most mindegy, hogy pályakezdő vagy befutott rendezők alkotásairól van szó, kezdenek hasonlítani egymásra, s ezt már nemcsak a szakma, hanem a közönség is felismerte.

Elek Judit filmje, a *Sziget a szárazföldön* jellemző példája ennek a veszélynek. Önmagában tekintve a film kitűnő. Forgatókönyvét Mándy Iván írta, felvonultatva írásművészetének minden eszközt, az egyszerű történetet, a lírába hajló iróniát és az iróniába hajló lírát. A kész film szuggesztív erővel fejezi ki Mándy sajátos világának sajátos légkörét. Főhőse egy öregasszony, aki elcsérelti túlságosan nagy lakását, s miközben ez az akció zajlik, bemutatja a film az asszony magányosságát. Ez a magány, ennek szomorúsága és feloldhatatlansága a film tulajdonképpeni tárgya.

Művészen szép film Elek Judit alkotása. S ellentétben a legtöbb művészfilmmel,

beszéde világos, közérthető, sem a tartalom, sem a fogalmazás nem jelent nehézséget a nézőnek.

Mégis, egészen bizonyos, hogy a *Sziget a szárazföldön*-nek nem lesz kiemelkedő közönségsikere. Nem lesz, mert ha pontosan ilyen tárgyú és témájú filmünk nincs is, több olyan van, amelyik érintkezik vele. Azok a filmek, amelyek a magány valamilyen elemzését tűzték ki célul. Nem is beszélve arról, hogy a téma a közéletből, újságcikkekből és vitákból — mennyire ismerős. Bármilyen művészi értékű is a Mándy-Elek-féle feldolgozás, a közönség úgy érzi, kevés újdonságot kapott tőle, csupán variációt, s nem eredeti produktumot lát.

Minden műalkotásnak hordoznia kell az újatmondás és az eredetiségre törekvés bizonyos jegeit. Még hozzá oly módon, hogy ez az új a lényegre, s ne a részletekre vonatkozzék. Mándy Iván eleven atmoszférájú forgatókönyve, Elek Judit igényes rendezése éppen a lényegre vonatkozó újdonságelemek erőtlensége miatt esőkkent hatású. Részleteit tekintve bővelkedik ugyan újdonságokban. Ez azonban kevés, legalábbis az átütő sikerhez kevés.

Kevés még Kiss Manyi játéka is, aki ezzel a szereplésével ismét bizonyítja, hogy egyike legnagyobb színészeinknek.

Ö. L.

Járdányi-emlékeket

Mai magyar komponistáink nemzedékéből — ahonnan évente választ valakit szerzői estre a szegedi filharmonia — Járdányi Pál életműve lezárt életmű. A fiatalon elhunyt zeneszerző, népzeneutató és pedagógus széles tevékenységi köre életművében példázza a Bartók Béla, Kodály Zoltán munkásságából fakadó eszmét, mely oly jellemzője volt, részben az ma is, egy komponista generáció hitvallásának. Mint Kecskeméti István írja, Járdányi szellemi hagyatékáról: „méltonak bizonyult arra, hogy foglalta legyen a Bartók és Kodály nyomában felnőtt muzsikussnemzedék eredményeinek.” A filharmonia szerda esti programján a Tisza Szállóban — ahol a szerző özvegye is jelen volt — Járdányi Pál kamaraműveiből mutatott be a *Tátrai vonósnégyes*, Sándor Judit, Pallagi János, Gáldi István, Szűcs Lóránt, Wehner Tibor és ifj. Kovács Imre.

A műsor legfeljebb szűk keresztmetszetet ígérhetett, s hogy belőle mégis jellemző kép maradt Járdányi sokarcú tevékenységéről —

mindenekelőtt a kitűnő előadói gardának köszönhető. A *II. Vonósnégyes* játszó Tátrai kvartettet nem kell bemutatni az olvasónak, de a romantikus ihletű *Szerelmi dalok* szólistája, Sándor Judit, vagy a *kétzongorós szonátát* megszólaltató Wehner Tibor — Szűcs Lóránt páros, illetve a korai remekmű, a Bartók-duók hatását tükröző *Hegedűduók* előadói kettőse: Pallagi János és Gáldi István is a hazai kamaramuzsika elhivatott tolmácsolói. Az est meglepetése a 13 esztendő ifj. Kovács Imre zeneileg érett, technikailag magabiztos fuvolajátéka volt (*Szonatina fuvolára és zongorára*).

A koncertet — de hát ez is hagyomány — a szakmabeliek és a kor muzsikájától sem idegenkedő érdeklődők bensőséges házi ünnepséggé avatták, amely máris látogatottabb volt az elmúlt évek hasonló hangversenyeinél. Bizonyítva: a filharmonianak vállalnia kell a magyar kamaramuzsika népszerűsítésének nehéz, de szép kötelességét.

N. I.

Szeged szobrai

Mikszáth Kálmán (1847—1910)

(104.) A nagy magyar elbeszélő szegedi szobra a Móra-parkban áll. A mészkőtalapzaton elhelyezett bronzportré készítője Ungvári Lajos.

PÉNTEK,
1969. NOVEMBER 21.

DEL MAGYARORSZÁG 5